

PREOCUPACIONS CIUTADANES (XXXVI)

LA CRISI AUGMENTA LA PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT

Des de l'any 2002, la Fundació Gadeso realitza estudis amb l'objectiu de conèixer el nivell de percepció dels ciutadans i ciutadanes sobre la seguretat, entesa de manera global i contemplada des de diversos àmbits. En aquest número de Quaderns Gadeso reflectim els resultats més rellevants de la investigació de 2013. En concret, hi trobareu l'índex de victimització, global i desglossat per illes; els factors que hi ha al darrere, un apartat especial dedicat als comerciants, les "situacions" que provoquen inseguretat i els seus nivells d'importància i satisfacció, la valoració de les forces de seguretat i les causes que originen la inseguretat ciutadana a Balears, amb les mesures que s'haurien d'aplicar per reduir-la.

Primer de tot volem definir el que entenem per **Índex de victimització**: número de ciutadans (en base 1.000) que reconeixen haver sofert en el darrer any, tant a nivell personal com en el seu entorn més proper, un o més fets considerats com a delictes o faltes.

L'anàlisi de la percepció ciutadana de la seguretat és una tasca complexa. Sens dubte, té molt a veure amb els **fets objectius i "reals"**, però també amb les **incerteses** relacionades amb altres situacions personals i col·lectives. Si a això hi sumam el protagonisme indiscutible de la crisi socioeconòmica, **la percepció d'inseguretat tendeix a augmentar**, perquè inclou, de manera inconscient, factors no tangibles: presència d'immigrants, atur i inestabilitat

laboral, futur dels fills, dificultats en l'economia domèstica...

A la taula número 1 es reflecteix aquest índex de victimització, desglossat per **illes** i per cada un dels **àmbits** en què s'ha dividit la investigació. Observant-la queda palès que a **Eivissa** es on es registra un índex major de victimització, mentre que a **Formentera** aquesta xifra és la menor de les illes.

Per àmbits, els fets contra el **vehicle** es situen en primer lloc, seguits de l'**habitatge**. Augmenten sensiblement els fets contra el **comerç** i també la percepció d'inseguretat respecte a la **persona física**. A la pàgina següent analitzarem amb més detall aquestes xifres.

TAULA N°1

ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ A LES ILLES BALEARS (per cada 1.000 habitants)

	ILLES BALEARS	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
VEHICLES	133,8	133,4	123,4	175,8	111,2
HABITATGE	124,2	140,4	103,3	173,3	80,3
COMERÇ*	56,7	53,2	40,3	95,4	41,3
SEGURETAT PERSONAL	49,7	43,4	34,7	64,4	37,4
ÍNDEX GLOBAL	362,9	370,5	301,7	509,3	270,2

* Aquest índex fa referència a la percepció d'inseguretat dels ciutadans. A la pàgina 2 se reflecteix la percepció dels comerciants

Font: Seguretat i victimització a Balears 2013

Mostra: 1.700 entrevistes. Marge d'error màxim: +- 2,4%. Nivell de confiança del 95,5%. Treball de camp: Febrer-Març 2013.

LA VICTIMITZACIÓ A BALEARS

A la primera pàgina hem vist els índex de victimització globals i desglossats per illes. A la taula següent se mostra com els fets contra els vehicles se centren principalment en el vandalisme (vidres romputs, retxades...) i en el robatori d'objectes del seu interior. En referència als fets contra l'habitatge, s'ha de ressaltar el significatiu augment de robatoris, furts i actes vandàlics a les segones residències. Pel que fa a la seguretat personal, la gran majoria de casos se centren en la substracció de la bossa o cartera, bé per descuit, bé mitjançant estrebada.

TAULA Nº2

I N S E G U R E T A T	ÀMBITS	Índex de victimització	PES*	FACTORS	Rellevància
	VEHICLES	133,8	36,8%	- Vandalisme - Robatori objectes - Robatori vehicles	44,2% 35,1% 29,3%
HABITATGE	124,2	34,1%	- Vandalisme - Robatori	63,2% 43,9%	
COMERÇ	56,7	15,6%	- Furts / Robatoris - Vandalisme	64,3% 35,2%	
SEGURETAT PERSONAL	49,7	13,5%	- Robatori bossa o cartera, estrebades	84,3%	

* Distribució interna
Font: Seguretat i victimització a Balears 2013

El sector del **comerç** és un dels més afectats per la crisi econòmica, principalment per la rellevant baixada del consum, però també és un col·lectiu que pateix la inseguretat més que altres.

La taula número 3 reflecteix que un alt índex de comerciants han patit fets contra els seus establiments, sobretot **furts** (substracció de mercaderies sense violència), **vandalisme** (pintades, petites destrosses, vidres romputs...) i **robatoris**

(lladres entrant a la força en el local). Els **atracaments** (robatoris amb violència i intimidació) només representen un petit percentatge d'aquest elevat índex de victimització.

Desglossant els resultats per illes, se pot comprovar com **Formentera** i, sobretot, **Menorca** són els territoris més segurs. Per contra, a **Mallorca** i especialment a **Eivissa** els comerciants declaren un alt percentatge de fets contra els seus negocis.

TAULA Nº3

ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ AL COMERÇ (per cada 1.000 comerciants)

	ILLES BALEARS	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
FURTS	177,5	230,0	132,0	208,0	140,0
VANDALISME	147,2	179,0	79,5	225,0	105,4
ROBATORIS	121,1	115,0	102,3	151,0	116,0
ARTRACAMENTS	10,0	15,1	4,5	15,4	5,0
ÍNDEX GLOBAL	455,8	539,1	318,3	599,4	366,4

Font: Seguretat i victimització a Balears 2013

SITUACIONS D'INSEGURETAT

Com és sabut, vivim en una situació de crisi, dominada per la incertesa a tots els nivells: econòmic, laboral, polític i social. Aquestes incerteses es concreten en un conjunt de factors d'inseguretat, que precisament en l'època actual assoleixen més rellevància sobre la percepció que les persones tenen de la seva seguretat i la del seu entorn més proper. A la taula següent es reflecteixen, quines són les situacions que generen inseguretat entre els ciutadans de Balears.

TAULA Nº4

SITUACIONS QUOTIDIANES QUE GENEREN INSEGURETAT

	Importància	Satisfacció
Petita delinqüència (estrebades, furts, clavelleres...)	8,8	4,3
Gent sense feina, immigrants, captaires...	8,5	4,1
Visibilitat situacions crítiques (desnonaments, bancs d'aliments...)	8,2	2,3
Notícies als mitjans de comunicació (robatoris, assetjaments...)	8,1	4,7
Bandes juvenils, botellot, gamberrisme...	7,8	4,0
Passejar o transitar per zones poc il·luminades, sense activitat...	7,6	4,4
Destrossa de béns públics (mobiliari urbà, jardins, pintades...)	6,9	4,9

Font: Seguretat i victimització a Balears 2013

Importància i satisfacció sobre 10. Importància: rellevància del problema; Satisfacció sobre el grau de solució del problema

La petita delinqüència, concretada per exemple en les estrebades, la substracció de bosses o carteres, els petits furts a comerços o la presència de clavelleres a determinades zones, és considerada per una majoria de ciutadans una de les principals situacions quotidianes que generen inseguretat a les illes.

No obstant, l'augment de persones sense feina i una major presència d'immigrants i captaires, fruit de la situació de crisi, també és un factor rellevant a tenir en compte, doncs la inseguretat no se basa únicament en un temor per la integritat personal o de béns, sinó també en les incerteses

i preocupacions per la feina o pel futur.

Precisament la visibilitat de situacions crítiques, com els processos de desnonament o les coes davant els menjadors socials, i les notícies aparegudes als mitjans de comunicació sobre robatoris, atracaments o suïcidis contribueixen a incrementar la sensació d'inseguretat entre els ciutadans de les Illes Balears.

Finalment, hem de destacar també altres situacions com el botellot, el gamberrisme (petites destrosses, pintades...) o passejar per determinades zones o a segons quines hores.

FORCES DE SEGURETAT

Policia Local	4,1
Policia Nacional	4,3
Guàrdia Civil	5,6

SERVEIS D'EMERGÈNCIES

Emergències 112	4,2
Cos de bombers	6,1

FORCES DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES

A la pàgina següent veurem que la principal solució proposada per la ciutadania per disminuir la percepció d'inseguretat és incrementar la presència de les forces de seguretat. Per això, resulta adient conèixer quina satisfacció en tenen, dels distints cossos policials i també dels serveis d'emergència.

Com se pot comprovar, la Guàrdia Civil és el cos de seguretat millor valorat pels ciutadans de les illes, amb un 5,6 sobre 10. En canvi, ni la Policia Nacional ni la Local surten ben parades i presenten puntuacions força negatives.

Pel que fa als serveis d'emergència, la tasca del número 112 tampoc no rep bones crítiques per part de la població, ben al contrari que el cos de bombers, que amb un 6,1 se situa al capdavant d'aquest particular rànquing.

TAULA Nº5

INSEGURETAT: CAUSES I SOLUCIONS

La crisi afecta no tan sols a situacions greus de tipus econòmics sinó també a al mateix sistema democràtic, que els ciutadans consideren en els seus comportaments diaris com ineficaç i injust. Al mateix temps, també perceben una manca de resposta política als problemes reals. El conjunt d'aquestes incerteses condueix inevitablement a una societat dual i descohesionada.

Aquestes percepcions d'inseguretat tenen el seu reflex en dues qüestions bàsiques inclosos en l'enquesta sobre victimització que estam analitzant en aquest quadern: les causes de la inseguretat i les mesures que s'haurien d'aplicar per reduir-la.

TAULA N°6

INSEGURETAT: LES CAUSES

Atur i inestabilitat laboral	49,3%	↑↑
Manca de forces de seguretat	43,4%	↑
Legislació inadequada	36,8%	↑
Immigrants irregulars	36,5%	↑↑
Situacions socials greus	26,2%	↑
Entorns familiars problemàtics	24,2%	↑

Com se pot comprovar a la taula adjunta, les principals causes subjacents a la inseguretat ciutadana tenen a veure, en primer lloc, amb l'atur i la inestabilitat laboral i, en segon, amb la percepció que hi ha poca presència de forces de seguretat en les ciutats i pobles de les illes.

A més, la ciutadania destaca com a causa d'inseguretat una legislació inadequada, que no sempre castiga amb la contundència necessària segons quins fets, i la presència d'immigrants irregulars. Per últim, i també molt relacionat amb la crisi, se ressalten les greus situacions socials i alguns entorns familiars problemàtics.

Respostes múltiples .Les fletxes indiquen la variació de la intensitat respecte la investigació de 2011

Font: Seguretat i victimització a Balears 2013

TAULA N°7

INSEGURETAT: LES MESURES A APLICAR

Més presència de forces de seguretat	48,8%	↑
Modificar lleis i millorar la justícia	47,2%	↑↑
Millorar el sistema educatiu	28,3%	↑↑
Reduir les desigualtats socials	25,9%	↑↑
Millorar els entorns familiars	22,7%	↑

Directament relacionades amb les causes d'inseguretat que acabam de veure a la taula anterior, els ciutadans de Balears proposen com a principals mesures augmentar la presència de les forces de seguretat i escometre una modificació de la legislació actual lligada a una millora de l'eficàcia i la rapidesa de la justícia.

En un sentit més ampli, advoquen perquè se cerquin mesures destinades a reduir les creixents desigualtats socials i a millorar la situació dels entorns familiars on hi hagi o pugui haver conflictivitat.

Respostes múltiples .Les fletxes indiquen la variació de la intensitat respecte la investigació de 2011

Font: Seguretat i victimització a Balears 2013

www.gadeso.org

DOSSIERS I QUADERNS GADESO SOBRE LA SEGURETAT

Per ampliar el coneixement sobre la seguretat i la victimització, a la nostra web podeu consultar les investigacions completes elaborades per la Fundació Gadeso (dossiers números 1, 7, 307, 308, 383 i 384).

A més, les dades més rellevants d'anys anteriors estan publicades en els Quaderns Gadeso 143 i 162

Fundació GADESO: C/Ter n°14 1er. Palma de Mallorca - 07009
 TEL. +34 971 479503 FAX. +34 971 470042. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
 E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org
 Dipòsit legal: PM-436-2011

